

prima instanță – (Judecătoria Centru, mun. Chișinău) D. Șușchevici
instanța de apel – (Curtea de Apel Chișinău) A. Panov, M. Guzun, A. Minciună

DECIZIE

17 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Valentina Clevadî
Iuliana Oprea
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei privind recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare, să recalculeze pensia și să achite pensiile neprimite pentru perioada anterioară,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016 prin care s-a respins apelul declarat de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 decembrie 2014,

c o n s t a t ă :

La 13 martie 2014, Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe Constantin, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe Agapie au înaintat cererea de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale

Orhei cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea reexaminării dosarelor de pensionare, recalculării pensiei și achitarea diferenței.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, sunt pensionari și au beneficiat de pensie pentru limită de vîrstă pînă în luna septembrie 2013.

La 14 noiembrie 2013, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei le-a comunicat verbal că în urma verificărilor repetate s-a hotărît ca pensia pentru limită de vîrstă să le fie recalculată fără a se lua în calcul salariul și stagiul de cotizare pentru anii 1989 - 1992, perioada în care au activat la cooperativa „Zarea”.

La 27 noiembrie 2013, s-au adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei cu cerere, prin care au solicitat să li se comunice dacă le-a fost recalculat pensiile cu excluderea salariului și stagiului de cotizare pentru anii 1989 - 1992, perioada de activitate la cooperativa „Zarea”.

Prin răspunsul nr. 2015/13 din 30 decembrie 2013, li s-a comunicat că în urma controlului repetat efectuat de reprezentanții Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei s-a constatat că, cărțile de salariu de la cooperativa „Zarea” în baza cărora au fost eliberate certificatele de salariu pentru stabilirea pensiei au fost completate cu încălcări, pentru anul 1992 fondul de retribuire a muncii conform cărții de salariu este cu mult mai mare decît fondul de salariu din care au fost achitate contribuții de asigurări sociale, reflectate în darea de seamă BASS.

În baza actului de control s-a luat decizia de a exclude pentru toți angajații perioada de activitate la cooperativa „Zarea” din calculul pensiei.

La 15 ianuarie 2014, s-au adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă solicitînd anularea deciziei de reexaminare a cuantumului pensiei, reexaminarea dosarelor de pensionare cu includerea venitului obținut în perioada de activitate 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”, iar pentru Busuioc Vera perioada de activitate 1975 - 2001 și Petrachi Ioana perioada de activitate 1968 - 1996 la societatea pe acțiuni „Vinul Codrilor”.

Casa Națională de Asigurare Socială prin răspunsul din 18 februarie 2014 a respins cererea prealabilă.

Consideră deciziile Casei Naționale de Asigurări Sociale ilegale, deoarece anterior actele depuse pentru stabilirea pensiilor au fost verificate. În perioada anilor 2007 - 2008 Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei au verificat cărțile de salariu, ordinele de angajare și nu au stabilit nereguli, achitîndu-le pensia în modul stabilit.

Toate actele prezentate pentru stabilirea pensiilor pentru limită de vîrstă, inclusiv actele privind veniturile obținute în perioada 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea” corespund legislației în vigoare.

Casa Națională de Asigurare Socială la calcularea pensiei pentru limită de vîrstă pentru Busuioc Vera nu a luat în considerație mărimea salariului primit în perioada 1975-2001 și pentru Petrachi Ioana perioada 1968 - 1996 la întreprinderea Sovhoz Fabrica Peresecina, care ulterior a fost redenumită în societatea pe acțiuni „Vinul Codrilor”.

În cele din urmă, Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu

Vilița, Busuioc Gheorghe Constantin, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe Agapie au solicitat recunoașterea refuzului Casei Naționale de Asigurare Socială ca fiind ilegal, anularea deciziilor de reexaminare a cuantumului pensiilor pentru limită de vîrstă, obligarea reexaminării dosarelor de pensionare, recalcularea pensiilor cu includerea perioadei de activitate 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”, pentru Busuioc Vera perioada 1975 - 2001 și Petrachi Ioana perioada 1968 - 1996 la fosta întreprindere Sovhoz Fabrică Peresecina și achitarea diferenței.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 decembrie 2014, acțiunea reclamanților a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015, s-a respins apelul declarat de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 decembrie 2014.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 07 octombrie 2015, s-a admis recursul declarat de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015, pricina fiind trimisă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

După rejudecarea pricinii, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2016, s-a admis apelul declarat de către Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie. S-a casat hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 20 decembrie 2014 și s-a emis o nouă hotărâre prin care:

S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei privind recunoașterea ca fiind ilegal refuzul, sa obligat Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare și recalcularea pensiei și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să achite pensiile neprimite pentru perioada anterioară;

S-a recunoscut ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei de reexaminare a cuantumului pensiei, reexaminarea dosarelor de pensionare, cu includerea în calculul cuantumului pensiei a venitului obținut în perioada de activitatea 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”, iar pentru Busuioc Vera și perioada 1975 - 2001, și Petrachi Ioana perioada 1968 - 1996, la întreprinderea Sovhoz Fabrica Peresecina, societate pe acțiuni „Vinul Codrilor”;

S-au anulat deciziile de reexaminare a cuantumului pensiei pentru limită de vîrstă a lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman

Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe Agapie;

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă, cu includerea în calculul cuantumului pensiei pentru limită de vîrstă a venitului obținut în perioada de activitate 1989 - 1992 la cooperativa „Zarea”;

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a lui Busuioc Vera și Petrachi Ioana și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă, cu includerea în calculul cuantumului pensiei pentru limită de vîrstă a venitului obținut de către Busuioc Vera în perioada 1975 - 2001 și Petrachi Ioana în perioada 1968 - 1996, la întreprinderea Sovhoz Fabrica Persecina, societate pe acțiuni „Vinul Codrilor”;

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie pensia neprimită pentru perioada anterioară.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 03 august 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 noiembrie 2016 s-a admis recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2016 cu remiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016 s-a respins apelul declarata de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 decembrie 2014.

La 07 martie 2017 Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Măria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie au depus cerere de recurs prin care au solicitat casarea hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 decembrie 2014 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs au indicat că, instanța ierarhic inferioară la examinarea cauzei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Astfel, menționează că, în speță, nu sunt aplicabile prevederile art. 33 din Legea privind pensiile de asigurări sociale, din considerentul că în diferite perioade

de timp, recurenții au depus cereri de stabilire a pensiei și în consecință au beneficiat de pensia respectivă pînă în luna septembrie 2013.

În luna octombrie 2013 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei a stopat plata pensiei în favoarea recurenților, iar la 14 noiembrie 2013, aceștia au fost informați verbal de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei despre faptul că aparent în urma verificărilor repetate s-a hotărât ca pensia pentru limită de vîrstă a subsemnaților să fie recalculată fără a lua în calcul salariul și stagiul de cotizare pentru anii 1989-1992, perioada în care au activat în cadrul cooperativei "Zarea".

De asemenea, ulterior, li s-a comunicat că, în urma controlului repetat, efectuat de Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei s-a constatat că cărțile de salariu de la cooperativă, în baza cărora au fost eliberate certificatele de salariu pentru stabilirea pensiei au fost completate cu încălcări, iar pentru anul 1992 fondul de retribuire a muncii conform cărții de salariu este cu mult mai mare decît fondul de salariu din care au fost achitate contribuții de asigurări sociale, reflectate în darea de seamă 4BASS.

Astfel, au menționat că deși, în perioada de timp 2005-2011, intimații au verificat în mod repetat veridicitatea informației prezentate, nu au ajuns la asemenea constatări.

Totodată, au relevat că, prin ordonanța Procuraturii Orhei din 12 august 2014, s-a refuzat în pornirea urmăririi penale, pe marginea faptului că recurenții au beneficiat de pensie mărită, datorită prezentării documentelor eronate.

Suplimentar, au invocat că, în legătură cu starea sănătății, în luna aprilie 1995 lui Busuioc Vera i-a fost stabilită pensia de invaliditate, grupa II, fără termen, ulterior, aceasta a refuzat să fie transferată la pensia pentru limita de vîrstă.

Mai mult ca atît, la calcularea actuală a cuantumului pensiei stabilită pentru Busuioc Vera și Petrachi Ioana, nu este luată în considerație mărimea salariului pentru perioada anilor 1975-2001 și respectiv, anii 1968-1996.

În final recurenții au menționat că, instanțele ierarhic inferioare le-a încălcat recurenților dreptul de proprietate garantat de art. 1 Protocolul nr. 1 din CEDO, invocînd cauza Moskal contra Poloniei.

Potrivit prevederilor art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 14 decembrie 2016.

Potrivit scrisorii Curții de Apel Chișinău copia deciziei a fost expediată părților la 11 ianuarie 2017 (f.d. 135, Vol. V), iar la materialele cauzei lipsește dovada recepționării acesteia de către părți.

Cererea de recurs a fost depusă la 07 marie 2017, respectiv recursul se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

Potrivit prevederilor art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Conform art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept, să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Analizând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul consideră recursul drept întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele motive.

La 13 martie 2014 Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei prin care a solicitat:

- Recunoașterea ilegală a refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei de reexaminare a cuantumului pensiei, pensiei a venitului, obținut în perioada de activitate 1989-1992 la cooperativa "Zarea", iar pentru Busuioc Vera și perioada de 1975-2001, și Petrachi Ioana perioada 1968 0- 1996, la întreprinderea Sovhoz Fabrica Peresecina, societatea pe acțiuni "Vinul Codrilor";
- Anularea deciziei de reexaminare a cuantumului pensiei pentru limită de vîrstă a lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caram Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Riobu Maria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe;
- Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caram Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Riobu Maria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă a venitului obținut în perioada de activitate 1989-1992 la cooperativa "Zarea";
- Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a lui Busuioc Vera și Petrachi Ioana și recalcularea pensiei pentru limită de vîrstă, cu includerea în calculul cuantumului pensiei pentru limita de vîrstă a venitului obținut de către Busuioc Vera pentru perioada 1975-2001 și Petrachi Ioana pentru perioada 1968-1996, la întreprinderea Sovhoz Fabrica Peresecina, societatea pe acțiuni "Vinul Codrilor";
- Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să achite lui Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caram Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Riobu Maria, Popa Elizaveta și Busuioc Gheorghe a pensiei neprimite pentru perioada anterioară.

Reieșind din solicitările expuse în cererea de chemare în judecată, obiectul acțiunii ține de drepturile persoanei la asigurare în caz de bătrânețe, drepturi ce fac parte din categoria drepturilor sociale.

În acest sens, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați a statuat cu titlu de principiu că, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art.46 și, respectiv, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, doar în cazul persoanelor care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială (Müller v. Austria, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evoluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile non-contributive, spre o protecții mai largă.

În acest context, în cauza *Stec și alții v. Marea Britanie* (decizia de admisibilitate din 6 iulie 2005) Marea Cameră a Curții Europene a statuat, cu valoare de principiu, că atunci când un Stat Parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale – indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor – această legislație trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr.1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.

Statele părți la Convenție dispun de o marjă largă de apreciere pentru reglementarea politicii lor sociale. Curtea Europeană a reamintit, în acest sens, că autoritățile naționale sunt, în principiu, cel mai bine plasate pentru a alege mijloacele cele mai adecvate în atingerea scopului stabilirii unui echilibru între cheltuielile și veniturile publice, având în vedere că acestea cunosc nevoile propriei societăți (*Terazzi SRL v. Italia*, hotărârea din 17 octombrie 2002, § 85, și *Wieczorek v. Polonia*, hotărârea din 8 decembrie 2009, § 59).

Deși principiile care rezultă din articolul 1 din Protocolul nr. 1 sunt aplicabile și în cazul pensiilor (*Stummer v. Austria [MC]*, hotărârea din 7 iulie 2011, § 82), totuși, dispozițiile acestuia nu garantează, ca atare, vreun drept la primirea unei pensii într-un anumit quantum (*Maggio și alții v. Italia*, hotărârea din 31 mai 2011, § 55).

În același timp, în cazul în care cuantumul unui drept salarial sau unei pensii stabilite este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea *mutatis mutandis Rasmussen v. Polonia*, hotărârea din 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege și să servească unui interes public legitim.

Totodată, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin orice măsură de natură a priva o persoană de proprietatea sa (James și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 21 februarie 1986). Echilibrul cerut nu va fi realizat în cazul în care persoanei în cauză îi revine suportarea unei sarcini individuale excesive (Maggio și alții v. Italia).

În conformitate cu art. 3 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, privind sistemul public de pensii, dreptul de asigurare socială, fiind garantat de stat, se exercită în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale, în baza principiilor unicității, egalității, solidarității sociale, obligativității, contributivității, repartiției și autonomiei.

În speță, Colegiul reține că, la examinarea cauzei urmează să se țină cont de respectarea dreptului de proprietate a tuturor recurenților, și anume.

1. Prin decizia nr. 17/2008/3314 din 19 februarie 2008 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Busuioc Vera i-a fost stabilită pensie pentru incapacitate de boală obișnuită, iar prin decizia nr. 17/2011/27010 din 29 iulie 2007 i-a fost stabilită pensie pentru limita de vârstă.
2. Prin decizia nr. 17/2009/2041 din 21 mai 2009 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Mariei Roibu i-a fost stabilită pensie pentru limita de vârstă.
3. Prin decizia nr. 17/2008/328 din 16 ianuarie 2008 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Caraman Liubovi i-a fost stabilită pensie pentru limita de vârstă.
4. Prin decizia nr. 17/2007/36338 din 25 decembrie 2007 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Busuioc Gheorghe i-a fost stabilită pensie pentru limita de vârstă.
5. Prin decizia nr. 17/2008/826 din 02 februarie 2007 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Ursu Vera i-a fost stabilită pensie pentru limita de vârstă.
6. Prin decizia nr. 17/2008/336 din 16 ianuarie 2008 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Viliței Ursu i-a fost stabilită pensie pentru limita de vârstă.
7. Prin decizia nr. 111 din 27 mai 2006 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei lui Petrachi Ioana i-a fost acordată pensie pentru limitat de vârstă.
8. Prin decizia nr. 17/2009/2115 din 19 mai 2009 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei lui Iurcu Parascovisa i-a fost stabilită pensie pentru limitat de vârstă.
9. Prin decizia nr. 168 din 09 septembrie 2005 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei lui Buzu Agrepina i-a fost stabilită pensie pentru limită de vârstă.
10. Prin decizia nr. 17/2008/5126 din 13 mai 2009 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Popa Elizaveta i-a fost stabilită pensie pentru limitat de vârstă.

11. Prin decizia nr. 17/2008/826 din 02 februarie 2008 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Ursu Vera i-a fost acordată pensie pentru limitat de vîrstă.
12. Prin decizia nr. 17/2007/36459 din 22 februarie 2008 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Sîrghi Ana i-a fost stabilită pensie pentru limitat de vîrstă.
13. Prin decizia nr. 17/2007/36298 din 19 decembrie 2007 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Busuioc Sofia i-a fost stabilită pensie pentru limitat de vîrstă.
14. Prin decizia nr. 17/20088/48657 din 09 decembrie 2008 a Casei Naționale de Asigurări Sociale lui Chirița Evghenia i-a fost stabilită pensie pentru limitat de vîrstă.

În conformitate cu art. 14 din Legea nr. 489 din 08 iulie 1998 privind sistemul public de asigurări sociale, dreptul la pensie pentru limită de vîrstă se acordă dacă sînt îndeplinite cumulativ condițiile privind vîrstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

În acest sens, art. 30 din Legea menționată, prevede că, pensiile se stabilesc și se plătesc de către organele de asigurări sociale. Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă și venitul asigurat, eliberate de organele abilitate. Modul de organizare a activităților privind stabilirea și plata pensiilor se stabilește de Guvern.

Modalitatea de calculare a pensiei este stabilită de Regulamentul cu privire la modul de calculare a pensiilor de asigurări sociale de stat aprobat prin hotărîrea Guvernului nr. 328 din 19 martie 2008, care presupune că la stabilirea pensiei, Casa Teritorială de Asigurări Sociale, urmează să stabilească contribuțiile achitate, stagiul de cotizare.

La baza calculării pensiilor, pentru toate persoanele, au stat și certificatele de salarii în care erau indicate veniturile realizate în perioada anilor 1989-1992, la fosta cooperativă ”Zarea” din s. Persecina, r-nul Orhei.

Respectiv, instanța de recurs conchide că, recurenții au obținut dreptul la pensie, pînă la 24 septembrie 2013, iar dosarele acestora de pensionare au fost verificate de către organele de asigurări sociale, nefiind depistate la acel moment careva încălcări.

Ulterior, potrivit actului de verificare a documentelor din 24 septembrie 2013 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei, în temeiul art. 30 Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, din privind sistemul public de pensii, care prevede că, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă și venitul asigurat, eliberate de organele abilitate, dosarele de pensionare au fost verificate certificatele de salariu din dosarele de pensionare, dar și actele de salariu eliberate suplimentar de Serviciul Arhivă, cu contrapunerea cu cărțile de salariu de la cooperativa ”Zarea” pentru perioada 1989 – 1992, pentru persoanele, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Busuioc Vera, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vera, Ursu Vilița, Roibu Maria, Busuioc Gheorgii, Popa Elizaveta, Buzu Agrepina, Caraman Liubovi, Petrachi Elizaveta, Chirița Evghenia.

În baza actului de verificare s-a stabilit că, la momentul efectuării controlului, lista angajaților nu corespunde cu lista angajaților din cartea de salariu, inclusiv și numărul de persoane.

Pentru 10 persoane datele reflectate în certificatele de salariu din dosarele de pensionare și datele din certificatele de salariu eliberate de Serviciul Arhivă în conformitate cu cărțile de salariu sunt identice.

Sumele salariului din dosarul de pensionare a dlui Busuioc Gheorghe au fost reflectate greșit, deoarece pentru toată perioada Busuioc Gheorghe figurează în cartea de salariu fără calculul salariului.

De asemenea, au constatat că salariul din dosarul de pensionare pentru Popa Elizaveta a fost indicat greșit, din motivul că numele de familie respectiv nu figurează în cărțile de salariu.

În certificatul de salariu din dosarul de pensionarea lui Roibu Maria salariu a fost indicat pentru perioada de pensionare VII-X/90; I-VII/91; XI-I/92, iar în cartea de salariu este calculat salariu numai pentru perioada VII-X/90.

Totodată, au constatat că, datele din dosarul de pensionare a lui Iurcu Parascovia la prima vedere corespund cărților de salariu, însă în urma unei examinări mai minuțioase a datelor din cartea de salariu pentru anii 1990-1992 au constatat că unele sume au fost adăugate, nefiind incluse în totalul salariului calculat pe pagina.

Prin urmare, în urma controlului efectuat, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei, începând cu 01 octombrie 2013 a reexaminat cuantumul pensiei persoanelor care au prezentat certificate de salarizare la stabilirea pensiei sau recalcularea acesteia și prin decizii a micșorat cuantumul acesteia, excluzând din stagiul de cotizare perioada anilor 1989-1992.

Pentru Chirița Evghenia, pensia a fost stabilită în mărime de 1831,99 lei, după indexare 2891,92 lei lunar, iar după recalculare i s-a stabilit pensie de 749,96 lei lunar;

Pentru Buzu Agrepina a fost stabilită pensia inițial de 250,10 lei lunar, după indexare 2671,17 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat până la 650,21 lei lunar.

Pentru Busuioc Vera a fost stabilită pensia inițial de 2007,65 lei lunar, după indexare 2699,90 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat până la 687,72 lei lunar.

Pentru Ursu Vilița a fost stabilită pensia inițial de 1323,79 lei lunar, după indexare 2444,93 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat până la 749,96 lei lunar.

Pentru Busuioc Vera a fost stabilită pensia inițial de 1615,13 lei lunar, după indexare 2983,01 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat până la 749,96 lei lunar.

Pentru Ursu Vera a fost stabilită pensia după indexare de 2241,97 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat până la 961,60 lei lunar.

Pentru Sîrghi Ana a fost stabilită pensia inițial de 1153,30 lei lunar, după indexare 2130,06 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat până la 524,99 lei lunar.

Pentru Caraman Liubovi a fost stabilită o pensia inițial de 486,28 lei lunar, după indexare 2589,90 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat pînă la 809,08 lei lunar.

Pentru Petrachi Ioana a fost stabilită pensia inițial de 896,08 lei lunar, după indexare 1654,99 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat pînă la 556,14 lei lunar.

Pentru Popa Elizaveta a fost stabilită pensia inițial de 1294,42 lei lunar, după indexare 2043,32 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat pînă la 740,28 lei lunar.

Pentru Roibu Maria a fost stabilită pensia inițial de 1844,65 lei lunar, după indexare 2130,06 lei lunar, iar în urma recalculării s-a micșorat pînă la 1651,69 lei lunar.

Pentru Busuioc Gheorghe a fost stabilită o pensie inițial de 950,08 lei lunar, după indexare 1754,72 lei lunar.

Pentru Iurcu Parascovia a fost stabilită pensia inițial de 1 833,71 lei, iar în urma recalculării s-a micșorat pînă la 647,87 lei lunar.

Contrar celor stabilite în actul de verificare, precum că controlul actelor a fost efectuat în baza art. 30 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, instanța de recurs consideră că în speță urmează de aplicat prevederile art. 33 din Legea în cauză, or dosarele de pensionare a reclamantilor au fost verificate la momentul stabilirii pensiei pentru pentru limită de vîrstă.

În acest, sens, art. 33 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 prevede că, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie, transferării la altă categorie de pensie.

Ca circumstanță nouă ce a stat la baza reexaminării dosarelor recurenților au servit actele prezentate de către Busuioc Gheorghe pentru stabilirea pensiei și care în opinia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei a trezit dubii vizavi de veridicitatea acestora, în legătură cu munca prin cumul efectuată la cooperativa "Zarea".

După cum e menționat supra, statul dispune de o marjă largă de apreciere pentru reglementarea politicii lor sociale, totuși, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

În speță, recurenții au obținut anterior dreptul la pensie, și respectiv, pensia acordată este obiectul de protecție a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, iar orice modificare a acesteia, urmează să fie efectuate cu respectarea principiilor expuse de Curtea întru apărarea dreptului de proprietate.

În cauza Moskal împotriva Poloniei, CEDO a constatat că, în statul democratic modern, mulți indivizi sunt, pentru toată viața sau pentru o parte din viața lor, complet dependenți de supraviețuire în ceea ce privește asigurările sociale și prestațiile sociale.

Multe dintre sistemele juridice interne recunosc că acești indivizi necesită un anumit grad de certitudine și siguranță și prevăd ca beneficiile să fie plătite - sub

rezerva îndeplinirii condițiilor de eligibilitate - în drept. În cazul în care o persoană are un drept afirmat potrivit dreptului intern pentru o prestație socială, importanța acestui interes ar trebui, de asemenea, reflectată prin faptul că articolul 1 din Protocolul nr. 1 este aplicabil

Mai mult ca atât, Curtea a indicat că, "...În acest scop Autoritatea de securitate socială a fost de acord că solicitantul a îndeplinit toate condițiile legale și sa calificat pentru pensie. Solicitantului i s-a eliberat cartea de identitate a unui pensionar marcată ca "valabil pe durată nedeterminată". Decizia din 2001 a fost executată fără întrerupere timp de zece luni consecutive, până la 1 iulie 2002. La 25 iunie 2002, Consiliul de Securitate Socială Rzeszów a anulat decizia din 2001 și a refuzat să acorde reclamantului dreptul la pensia "EWK", observând că nu îndeplinea una din condițiile necesare pentru a beneficia de acest tip de prestație socială, și anume că starea de sănătate a copilului său nu era suficient de severă pentru a impune, la 31 decembrie 1998 sau în momentul revocării, îngrijirea permanentă a mamei sale. Având în vedere afirmațiile părților, Curtea admite că reclamantul a solicitat cu bună credință pensia de pensionare anticipată și în conformitate cu legea aplicabilă..."

Respectiv, Colegiul, urmează să evalueze dacă, ingerința în dreptul de proprietate a recurenților a fost efectuată în conformitate cu standardele stabilite de CEDO.

Prima și cea mai importantă cerință a articolului 1 din Protocolul nr. 1 este că orice ingerință a unei autorități publice în folosul bunurilor pasnice ar trebui să fie legală: a doua teză a primului paragraf autorizează o privare de posesie numai "sub rezerva condițiilor prevăzute de lege", iar al doilea paragraf recunoaște că statele au dreptul de a controla folosirea proprietății prin aplicarea "legilor" (a se vedea fostul rege al Greciei și alții contra Greciei [GC], nr. 25701/94, §§ 79 și 82, CEDO 2000-XII).

Articolul 1 din Protocolul nr. 1 prevede, de asemenea, că o privare de proprietate în sensul celei de-a doua teze este în interesul public și urmărește un scop legitim prin mijloace rezonabile în raport cu scopul urmărit (a se vedea, printre altele, Jahn și alții împotriva Germaniei [GC], nr. 46720/99, 72203/01 și 72552/01, §§ 81-94, CEDO 2005).

În plus, principiul "bunei guvernante" impune ca, atunci când este vorba de o chestiune de interes general, autorităților publice îi revine sarcina de a acționa în timp util, într-un mod adecvat și cu cea mai mare coerență (a se vedea Beyeler, citată mai sus, § 120 și Megadat.com Srl c. Moldovei, nr. 21151/04, § 72, 8 aprilie 2008).

"Echilibrul echitabil" necesar nu va fi lovit în cazul în care persoana în cauză suportă o povară individuală și excesivă (vezi Sporrang și Lönnroth v. Suedia, 23 septembrie 1982, §§ 69-74, seria A nr.52 și Brumărescu).

După cum e constatat supra, reevaluarea dosarelor de pensionarea a recurenților s-a efectuat în baza art. 33 Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, iar ca circumstanță nouă a fost luată în considerație actele prezentate de recurentul Busuioc Gheorghe.

Astfel, e de menționat că actele celorlalți recurenți au fost verificate de către organele de asigurare socială la stabilirea pensiei anterior, nefiind depistată nici o eroare.

Mai mult ca atât, circumstanțele nou descoperite țin de stabilirea pensiei lui Busuioc Gheorghe nu și celorlalți recurenți, or prin reexaminarea dosarelor de pensionare Casa Teritorială de Asigurări Sociale urmează să-și corecteze o eroare de verificare comisă la etapa inițială de stabilire a pensiilor, or echilibrul care trebuie menținut între cerințele interesului general al comunității și cerințele drepturilor fundamentale este afectat dacă persoana în cauză trebuia să suporte o "povară disproporționată" (Sf. Mănăstiri v. Grecia, 9 decembrie 1994, §§ 70-71).

Mai mult ca atât, deși Casa Națională de Asigurări Sociale a depistat mai multe nereguli de păstrare a arhivei, menționând că unele date au fost completate sau înlocuite cu prezentarea eronată a acestora, totuși prin Ordonanța din 2 august 2014 Procuratura raionului Orhei, a dispus refuzul în începerea urmăririi penale din motivul că fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune.

În motivarea ordonanței, s-a invocat că, în speță lipsește faptul infracțiunii, deoarece în extrasul din forma 4 BASS din anul 1992, în rubrică salariul nu este clar indicată care este suma, totodată, nu este clar indicat numărul lucrătorilor, fiind indicat numărul total de lucrători de 91 de persoane, dintre care 92 de femei, ceea ce poate fi interpretat eronat, de unde apar divergențe între forma 4BASS și Registrul de salariu.

În concluzie, Colegiul menționează că, existența inexactităților dintre actele reexaminare ulterioară stabilirii pensiei recurenților nu poate fi interpretată în defavoarea recurenților, or acest fapt nu denotă că recurenții la prezentarea actelor pentru stabilirea pensiilor erau de rea-credință, sau datele prezentate de către aceștia sunt eronate.

Totodată, urmează de reținut că, garanțiile implicite ale art. 6 § 1 includ obligația de a motiva hotărârile judecătorești (H. împotriva Belgiei, pct. 53). O decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost audiată în mod real cauza lor.

Deși o instanță internă dispune de o anumită marjă de apreciere în alegerea argumentelor și admiterea probelor, acesta trebuie să-și justifice activitatea precizând motivarea deciziilor luate (Suominen împotriva Finlandei, pct. 36).

Este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei, pct. 30).

Deși art. 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument [Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct. 61; Garcia Ruiz împotriva Spaniei (MC), pct. 26; Jahnke și Lenoble împotriva Franței (dec.); Perez împotriva Franței (MC), pct. 81].

Întinderea obligației privind motivarea poate varia în funcție de natura deciziei (Ruiz Torija împotriva Spaniei, pct. 29; Hiro Balani împotriva Spaniei, pct. 27) și trebuie analizată în lumina circumstanțelor speței: trebuie să se țină seama în special de diversitatea motivelor pe care un reclamant le poate ridica în instanță și de diferențele din statele contractante în materie de dispoziții legale,

cutume, concepții doctrinare, prezentarea și redactarea hotărârilor și deciziilor (Ruiz Torija împotriva Spaniei, pct. 29, Hiro Balani împotriva Spaniei, pct. 27).

Cu toate acestea, atunci când un motiv (argument), invocat de o parte este decisiv pentru rezultatul procedurii, impune un răspuns specific și explicit (Ruiz Torija împotriva Spaniei, pct. 30; Hiro Balani împotriva Spaniei, pct. 28).

Astfel, trebuie examinate: - argumentele principale ale reclamantului (Buzescu împotriva României, pct. 67, Donadze împotriva Georgiei, pct. 35); - motivele care vizează respectarea drepturilor și libertăților garantate de Convenție sau Protocoalele sale: instanțele naționale trebuie să examineze cu rigoare și grijă deosebite (Wagner și J.M.W.L. împotriva Luxemburgului, pct. 96).

În acest sens, Colegiul menționează că deși, recurenții au invocat încălcarea dreptului de proprietate, instanța de apel nu a examinat aceste circumstanțe ale cauzei sub aspectul dreptului de proprietate dobândit.

Mai mult ca atât, instanța de apel, urma să examineze circumstanțele cauzei ce țin de dreptul de proprietate pentru fiecare recurent separat, ori printr-un act de verificare a fost afectat dreptul de proprietate a tuturor recurenților.

Suplimentar se conchide că, potrivit constatărilor Curții de Apel, expuse în decizia recurată, în cazul recurenților Busuioc Vera, Busuioc Sofia, Chirița Evghenii, Caraman Liuba, Buzu Egrapina, Iurcu Parascovia, Petrache Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Popa Elizaveta nu sunt incluși în cartea F-14 a cooperativei "Zarea".

De asemenea, în cazul lui Ursu Vera a stabilit că, în cărțile de salariu de la sovhoz-fabrică Persecina pentru perioada 1993-1996 familia Ursu Vera nu este inclusă, cu excepția anului 1995 unde este calculat salariu. În privința recurentei Sîrghi Ana, nu a fost posibil de constatat dacă din salariu au fost reținute contribuții de asigurări sociale. Ce ține de Caraman Liubovi, s-a stabilit că în cartea F-14 a cooperativei "Zarea" aceasta nu este inclusă, iar cartea pentru anul 1992 lipsește. În partea ce ține de Petrachi Ioana, s-a constatat că aceasta este inclusă în cartea de ordine. În privința lui Roibu Maria s-a stabilit că salariu primit de aceasta nu corespunde realității.

Astfel, e de menționat că, necătînd la faptul că circumstanțele în cazul recurenților sunt diferite, intimații, au exclus din stagiul de cotizare a recurenților perioada anilor 1989-1992, nefiind examinată situația la fiecare în mod separat reieșind din circumstanțele cauzei, iar instanța de apel, fără a examina dosarele personale de pensionare a recurenților în mod individual, prin prisma principiului nemijlocirii și contradictorialității, a constatat că, analizînd raportul dintre fondul de retribuire a muncii declarat, declarația 4 BASS la salariu total din conturile persoanele, s-a constatat prin actul de control, că pentru anul 1991 salariu este majorat de 4,3 ori, iar pentru anul 1992 de 33,3 ori.

Respectiv, se atestă o neconcordanță în partea motivatorie și anume, instanța de apel, a constatat că în unele cazuri recurenții nu sunt incluși în cărțile de salarizare, ulterior, constatînd că salariu acestora au fost majorat de 4,3 ori și respectiv, 33,3 ori.

Mai mult ca atât, instanța de apel deși a constatat că la unii recurenți nu a fost posibil de constatat dacă din salariu au fost reținute contribuții de asigurări sociale,

la alții s-a constatat achitarea parțială a contribuțiilor, ori că recurenții nu au activat la cooperativa ”Zarea”, a aplicat aceleași standarde și concluzii pentru toți recurenții fără a examina în parte situațiile recurenților și a se pronunța în mod individual asupra dosarului fiecărui recurent, or garanțiile implicite ale art. 6 § 1 includ obligația de a motiva hotărârile judecătorești (H. împotriva Belgiei, pct. 53). O decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost audiată în mod real cauza lor.

De asemenea, Colegiul conchide că, recurenții în cererea de chemare în judecată au înaintat 5 pretenții, care au fost expuse supra.

În decizia recurată instanța de apel, s-a expus doar pe circumstanțele ce țin de achitarea sau nu de către recurenți a plăților sociale în bugetul asigurărilor sociale precum și quantumul plăților sociale achitate, însă în partea ce ține de recunoașterea ilegalității refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei de reexaminare a quantumului pensiei, anularea deciziei de reexaminare a quantumului pensiei pentru limită de vîrstă, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare a recurenților, instanța de apel, nu s-a expus și nici nu a examinat acest aspect, or instanța de apel urma să dea un răspuns părților pe marginea tuturor pretențiilor invocate.

Mai mult ca atît, potrivit principiului 6 din Recomandarea nr. (84) 5 a Comitetului de Miniștri asupra principiilor de procedură civilă menite să îmbunătățească funcționarea justiției, hotărîrea trebuie luată la încheierea dezbaterilor judiciare sau cît mai repede după aceasta. Ea trebuie să fie cît curînd posibil. Trebuie să se fondeze pe lege, dar trebuie să rezolve, într-o manieră certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de către părți.

Avînd în vedere cele expuse mai sus, decizia Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 este neîntemeiată, fiind adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept material, și urmează a fi casată.

Eroarea menționată nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016 prin care s-a respins apelul declarat de Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia, Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 decembrie 2014 emisă în pricina civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Busuioc Vera, Sîrghi Ana, Busuioc Sofia, Chirița Evghenia,

Caraman Liuba, Buzu Agrapina, Iurcu Parascovia, Petrachi Ioana, Ursu Vilița, Busuioc Gheorghe, Ursu Vera, Roibu Maria, Popa Elizaveta, Busuioc Gheorghe Agapie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei privind recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dosarele de pensionare, să recalculeze pensia și să achite pensiile neprimite pentru perioada anterioară, cu trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadî

judecători

Iuliana Oprea

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Dumitru Mardari